

ઉચ્ચ ગુણવત્તાવાળું શિક્ષણ મેળવવાનો અધિકાર બધાનો છે. આમ છતાં ભારતમાં તેનો લાભ ફક્ત શહેરના વિદ્યાર્થીઓને જ પ્રાપ્ય છે. આ કારણે, દેશની વસતીના એક બહુ મોટા ભાગને દેશની હાલની આર્થિક પ્રગતિનો લાભ મળતો નથી કે તે તેમાં યોગદાન આપી શકતો નથી. જો ઉચ્ચ ગુણવત્તાવાળું શિક્ષણ દેશના મોટા ભાગના ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં પહોંચે તો જ ભારત સાચા અર્થમાં આર્થિક મહાસત્તા બનવા માટે સક્ષમ બને. હાલમાં ભારતીય શૈક્ષણિક પદ્ધતિમાં અપાતી સવલતોની સમસ્યાની ગંભીરતા જોતાં ફક્ત સરકાર દ્વારા થતા પ્રયત્નો પૂરતા નથી. પબ્લિક પ્રાઇવેટ પાર્ટનરશિપ (પીપીપી) અને / અથવા સીએસઆર પ્રોજેક્ટ દ્વારા કટીબદ્ધ વ્યક્તિઓ અને ઉદ્યોગગૃહોએ આમાં સંકળાવું જ પડશે અને તેઓના સમય, પૈસા અને લોકો વડે ભારતને તેની મહત્તમ માનવીય કાર્યક્ષમતા સિદ્ધ કરવામાં સહાયરૂપ થવું પડશે. 'મા ફાઉન્ડેશન' એ વલસાડ જિલ્લામાં કાર્યરત સ્વૈચ્છિક સંસ્થા છે. આ સંસ્થા એક કોર્પોરેટ ગ્રૂપ દ્વારા સંપૂર્ણ અનુદાનિત સંસ્થા છે, જેનું ધ્યેય સરકાર સાથે રહીને પાયાના સ્તરેથી શૈક્ષણિક ક્ષેત્રમાં સુધારણા લાવવાનું છે. સંસ્થા સંપૂર્ણ ઉત્સાહ અને સમર્પણ સાથે કંપનીની જેમ કાર્ય કરે છે. આ સંસ્થા પોતાના પ્રોજેક્ટ્સમાં આયોજન, અમલ અને દેખરેખની દૃષ્ટિએ શ્રેષ્ઠ કાર્યક્ષમતા અને જવાબદારી દાખવે છે. ભારત 28 રાજ્યો, 7 કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો અને 626 જિલ્લાઓ ધરાવતો એક વિશાળ દેશ છે. દરેક જિલ્લાઓને તેના પરિશ્રમના લાભ પહોંચાડવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે મા ફાઉન્ડેશન જે પ્રોજેક્ટ/મોડેલો બનાવે છે તે માપી શકાય તેવા, ટકાઉ અને પ્રતિકૃતિ બની શકે તેવા હોય છે જેથી બીજા વ્યક્તિઓ/સંગઠનો પોતાના રસ મુજબ તેની પ્રતિકૃતિ બનાવી શકે. મા ફાઉન્ડેશન હાલમાં શિક્ષણ સાથે સાંકળેલી તમામ વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાનો સાથે કામ કરી રહ્યું છે એટલે કે વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, આચાર્યો, વાલીઓ અને સરકાર સાથે નીચે આપેલા પ્રોજેક્ટ્સ પર તે કામ કરે છે. તેના પ્રયત્નો દ્વારા હાલમાં મા ફાઉન્ડેશન વલસાડ જિલ્લાના 550 ગામડાઓની 1200 શાળાઓના 2,50,000 બાળકો અને 6500 શિક્ષકોના જીવનને પ્રકાશિત/ઉન્નત બનાવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યું છે.

સંકલ્પના:- વલસાડ જિલ્લાની દરેક શાળાઓને શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં આદર્શ બનાવવી.

લક્ષ્ય: માપી શકાય તેવા, ટકાઉ અને પ્રતિકૃતિ બની શકે એવા મોડેલ બનાવવા કે જે શહેરી અને ગ્રામ્ય શૈક્ષણિક અંતર વચ્ચે સેતુરૂપ બની શકે.

પ્રોજેક્ટ્સ:

કેન:

કેનનો અર્થ થાય છે જ્ઞાનનો વિસ્તાર. પ્રોજેક્ટ કેનનું લક્ષ્ય વલસાડ જિલ્લાના મોટા ભાગના ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં ગુણવત્તાવાળું શિક્ષણ ઉપલબ્ધ કરાવવાનું અને ગામડાઓમાં શિક્ષણના મહત્વ અંગે જાગૃતિ ફેલાવવાનું છે.

મા ફાઉન્ડેશન સ્થાનિક પ્રતિભાની મદદથી વલસાડ જિલ્લામાં શૈક્ષણિક સુધારા લાવી રહ્યું છે. ભણેલા અને બેકાર ગ્રામ્ય યુવાનોને આ ઉદ્દેશ માટે મા ફાઉન્ડેશન દ્વારા પસંદ કરીને તાલીમ આપીને સમર્થ બનાવવામાં આવે છે. અંગ્રેજી ભાષા અને આઇટીથી લઈને વ્યક્તિત્વ વિકાસ, સંચાલન કૌશલ્ય અને સોફ્ટ સ્કિલ જેવા તમામ વિષયોનું સંકેદિત શિક્ષણ આ ગ્રામ્ય યુવાનોને શિક્ષણ સહાયક બનાવવામાં મદદ કરે છે. પછી તેઓને વલસાડ જિલ્લાની ગ્રામ્ય શાળાઓમાં એજ્યુકેશન ઓફિસર તરીકે વિકસિત કરાય છે. મા ફાઉન્ડેશનની પ્રાદેશિક ઓફિસમાં અને વેકેશનમાં જ્ઞાનવર્ધક તાલીમ આપવામાં આવે છે. આ શિક્ષણ સહાયકો જે તે શાળામાં અપાતા શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારણામાં ઉદીપકની જેમ કાર્ય કરે છે અને દરેક શાળાને આદર્શ શાળામાં રૂપાંતરિત કરવા પ્રયત્ન કરે છે.

દરેક શાળામાં એજ્યુકેશન ઓફિસર્સ નીચેના કાર્યોનો અમલ કરે છે.

- 'જ્ઞાન સાથે ગમ્મત' પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરીને નબળા વિદ્યાર્થીઓને લઘુત્તમ અધ્યયન સ્તર સુધી પહોંચાડવા.
- અંગ્રેજી ભાષાનું જ્ઞાન - સંભાષણ અને લેખન.
- કોમ્પ્યુટરનું મૂળભૂત જ્ઞાન.
- અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાને અસરકારક બનાવવા શિક્ષકોને તાલીમ.
- વિદ્યાર્થીઓ, વાલીઓ અને સમગ્ર શૈક્ષણિક વર્ગની દૂરદ્રષ્ટિ વધારવી.
- શાળામાં વાર્ષિક દિન યોજવો.
- વિજ્ઞાન, ગણિત અને રમતના સાજસરંજામનો ઉપયોગ કરવો.
- માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે અભિરૂચિની પરીક્ષા અને કારકિર્દી માર્ગદર્શન.
- વ્યક્તિત્વ વિકાસની શિબિરો.

જુલાઈ ૨૦૧૦ પ્રમાણેની સ્થિતિ: વલસાડ જિલ્લાની 600 શાળાઓમાં 10 પ્રોગ્રામ ઓફિસર્સ અને 300 એજ્યુકેશન ઓફિસર્સને મા ફાઉન્ડેશન દ્વારા તાલીમ આપી કામે લગાવ્યા.

વિદ્યા:

પ્રોજેક્ટ વિદ્યા એ આર્થિક રીતે પછાત સ્થિતિ ધરાવતા બુદ્ધિશાળી વિદ્યાર્થીઓ માટે આશાનું કિરણ છે. આ શિષ્યવૃત્તિનો કાર્યક્રમ છે જે વલસાડ, અમરેલી અને ભાવનગર જિલ્લાઓના ઉપસ્નાતક, સ્નાતક અને અનુસ્નાતક વિદ્યાર્થીઓને આર્થિક સહાય પૂરી પાડે છે. દરેક ઇચ્છુક વિદ્યાર્થીને વ્યક્તિગત ઇન્ટરવ્યુ બાદ શિષ્યવૃત્તિની રકમ મેળવા માટે નિશ્ચિત કરાય છે. ઇન્ટરવ્યુ દરમ્યાન વિદ્યાર્થીની ક્ષમતા અને તેઓની આર્થિક સ્થિતિની આકારણી, તેઓના ઓળખાણપત્રની ચકાસણી અને તેઓની ભવિષ્યની યોજનાની ચર્ચા કરવામાં આવે છે. આ યુવાન તજજ્ઞોને તેમના શ્રેષ્ઠત્તમ પ્રાપ્તિ સુધી સતત મદદ કરવી અને તેમના પર ધ્યાન આપી, પરસ્પરની સંમતીવાળા શૈક્ષણિક લક્ષ્યો નક્કી કરાય છે. માત્ર કાબેલ વિદ્યાર્થીને જ આ સ્કોલરશીપ મળતી રહે એ માટે આ પ્રયત્નો કરાય છે.

આ પ્રોજેક્ટનો મુખ્ય લાભ એ છે કે આર્થિકરીતે પછાત વાલીઓ અને વિદ્યાર્થીઓ નિશ્ચિત થાય છે કે તેઓની મહેનત અને શૈક્ષણિક સ્વપ્નોને મા ફાઉન્ડેશનનું નાણાકીય પીઠબળ છે.

જુલાઈ 2010 પ્રમાણેની સ્થિતિ: 2010 જુલાઈ મુજબ પ્રોજેક્ટ વિદ્યાએ 5556 વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિઓ આપી, 2781 ઉપસ્નાતકોને, 2120 સ્નાતકોને, 655 અનુસ્નાતકોને.

ઉડાન:

વિકાસ અને સમૃદ્ધિ ફક્ત શિક્ષણથી જ શક્ય છે. આમ છતાં, જ્યારે બાળકો આર્થિક રીતે પછાત વર્ગમાંથી આવતા હોય ત્યારે અભ્યાસનું મહત્વ હંમેશાં અનુભવાતું નથી. પ્રોજેક્ટ ઉડાન પ્રથમ હરોળના વિદ્યાર્થીઓને ગુણવત્તાવાળું શિક્ષણ પૂરું પાડે છે કે જે તેઓની જિંદગી તેમ જ ભાવી પેઢીનું જીવન બદલે છે. શિક્ષણથી સમૃદ્ધ બાળકો કે જે તેમને 'શિક્ષણ દ્વારા સમૃદ્ધિ'નો સંદેશો ધર સુધી પહોંચાડવામાં મદદ કરે છે. તેઓ આર્થિક સહાય મેળવે છે, બોર્ડિંગ શાળાઓમાં અને વ્યવસાયલક્ષી અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ મેળવે છે, તેઓના વ્યક્તિત્વને નિખારવા માટે સોફ્ટ સ્કીલની તાલીમ અપાય છે અને તેમના માટે કારકિર્દી જાગૃતિના કાર્યક્રમો ખુલ્લા મુકાય છે. તેઓના શૈક્ષણિક અને વ્યક્તિત્વ વિકાસને યોગ્ય રીતે ચકાસવામાં આવે છે તેથી તેઓ આવતી કાલના સમાજના મુખ્ય પ્રવાહમાં ભળવા યોગ્ય બને.

જુલાઈ 2010ની સ્થિતિ: પ્રોજેક્ટ ઉડાને પહેલી પેઢીના 1002 વિદ્યાર્થીઓને દત્તક લઈ તેઓનું જીવન પરિવર્તન કર્યું.

સાથ:

પ્રોજેક્ટ સાથનું લક્ષ્ય “આદર્શ શાળા”ની રચના તેના ભૌતિક સંસાધનોનું સંવર્ધન કરીને , શૈક્ષણિક ગુણવત્તા વધારીને અને અધ્યયન - અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સર્જનાત્મક પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરીને કરવાની છે. આ પ્રોજેક્ટે એક શાળાને દત્તક લઈને અત્યાધુનિક ટેકનોલોજીની મદદથી તેનું વાતાવરણ સુધાર્યું છે. પ્રિ-પ્રાયમરીથી હાયર સેકન્ડરી સુધીના વિદ્યાર્થીઓને તેમના અધ્યાપનમાં એજ્યુકેશન સોફ્ટવેરના ઉપયોગથી લાભાન્વિત કરાયા છે. શૈક્ષણિક રીતે નબળા વિદ્યાર્થીઓ હવે લાંબો સમય વર્ગમાં પાછળ રહેશે નહિ. તેઓ પર, રાબેતા મુજબની શાળા પછી લેવાતા ઉપચારાત્મક વર્ગોમાં ખાસ ધ્યાન આપવા આવે છે. ક્વિઝ, રમતો, હસ્તકલા પ્રવૃત્તિઓ, માહિતીપ્રદ શૈક્ષણિક પ્રવાસો અને કારકિર્દી માર્ગદર્શન કાર્યક્રમો વિદ્યાર્થીઓ માટે અનુભવોની શૃંખલા ખોલી દે છે. આ તેઓની દ્રષ્ટિનો વ્યાપ વધારે છે, જરૂરી સોફ્ટ કૌશલ્યોથી તેઓને સજ્જ કરે છે અને તેમના માટે કારકિર્દીનો યોગ્ય રસ્તો પસંદ કરવામાં તેમની મદદ કરે છે. શાળાના પ્રાંગણમાં રહેલું શૈક્ષણિક છૂટક વેચાણ કેંદ્ર વિદ્યાર્થીઓનાં અમૂલ્ય નૈતિક મૂલ્યો જેવાં કે પ્રામાણિકતા અને આત્મસંયમ સ્થાપવામાં મદદ કરે છે. આ ઉપરાંત, તેમના માટે વિવિધ સામૂહિક યોજનાઓ ઉભી કરવી કે જેમાં ભાગ લઈને તેઓ તેમને શાળામાંથી જે પ્રાપ્ત થયું હોય તે સમાજને બધુ પાછું આપી શકે.

જુલાઈ 2010 પ્રમાણેની સ્થિતિ: સામાજિક અધિકારોથી વંચિત 2400 બાળકોનો સમાવેશ કરતી શાળાને પ્રોજેક્ટ સાથે દત્તક લીધેલ છે.

સમર્થન:

જ્ઞાન, સુલભ હોવું એ પૂરતું નથી. તે સરળતાથી અને મુક્ત રીતે પ્રાપ્ત થવું જોઈએ.

સમર્થન એ શિક્ષણની દરેક દિશાની માહિતી ધરાવતું શૈક્ષણિક પોર્ટલ છે.

તે એક માત્ર એવી બારી છે કે જે વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, વાલીઓ અને આખા શૈક્ષણિક સમૂહને નિઃશુલ્ક માહિતી પૂરી પાડે છે.

જુલાઈ 2010 પ્રમાણેની સ્થિતિ: મા ફાઉન્ડેશન દ્વારા આ શૈક્ષણિક પોર્ટલ જાન્યુઆરી 15, 2008માં મૂકવામાં આવ્યું છે.

જ્ઞાન:

અધ્યાપન જેવો અધિક આદરપૂર્ણ કોઈ વ્યવસાય નથી. શિક્ષકો આખી શૈક્ષણિક પદ્ધતિની કરોડરજ્જુ છે. આમ છતાં, શિક્ષકોને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે અને તેઓને તેમની યોગ્ય ઓળખ અને વળતર આપવા માટે હાલ બહુ ઓછું કાર્ય થયું છે. પ્રોજેક્ટ જ્ઞાન, શિક્ષકોને સન્માન સમારંભ દ્વારા પ્રોત્સાહિત કરવા, સન્માનિત કરવા, તેઓની અધ્યાપન ક્ષમતામાં સુધારો લાવવા અને તેમના જ્ઞાનને વધારવા અને વિવિધ તાલીમ કાર્યક્રમો દ્વારા તેમને પ્રગટ કરવા ઘડવામાં આવ્યો છે

વાંચનની અમૂલ્ય ટેવ વિદ્યાર્થીઓમાં સ્થપાય તે માટે તેઓને સમાચારપત્રો પણ વહેંચવામાં આવ્યા છે.

જુલાઈ 2010 પ્રમાણેની સ્થિતિ: મા ફાઉન્ડેશનમાં 800 શાળાના શિક્ષકોને વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ પૂરી કરવામાં આવી. વલસાડની 65 શાળામાંથી 241 શિક્ષકોને મા ફાઉન્ડેશન દ્વારા સન્માનિત કરવામાં આવ્યા.

દરઅઠવાડિયે 26,000 વિદ્યાર્થીઓને ટાઈમ્સ ઓફ ઈન્ડિયા વહેંચવામાં છે.

પરવરિશ:

ભારતનો ગ્રામ્ય વિસ્તાર, વિદ્યાર્થીઓને પ્રાપ્ય શૈક્ષણિક અને વ્યવસાયલક્ષી અભ્યાસક્રમો વિશે ખૂબ ઓછા પ્રમાણમાં જાગૃત હોય છે. વધુમાં તેઓ પોતાના રસ વિશે પણ જાગૃત હોતા નથી; તેથી તેઓ કારકિર્દી વિશે યોગ્ય નિર્ણય લેવા યોગ્ય બનતા નથી. પરવરિશ એ એવો કાર્યક્રમ છે કે જે કારકિર્દી મેળાઓ અને કૌશલ્ય કસોટી દ્વારા સેકન્ડરી સ્તરના વિદ્યાર્થીઓને કારકિર્દીનું માર્ગદર્શન પૂરું પાડે છે. પર્સનલ રીસ્પોન્સ સિસ્ટમ (PRS)નો ઉપયોગ કરીને આ કસોટી યોજવામાં આવે છે, સ્થાનિક ટેકનોલોજી કે જે સમૂહને ભોજન પૂરું પાડે છે. આ બાળકોને તેઓની રસ અને રૂચિ પ્રમાણે કારકિર્દી પસંદ કરવામાં મદદ કરે છે. પરવરિશ બાળકોને તૈયાર કરવા અને જરૂરી સામાજિક કૌશલ્ય સાથે સુસજ્જ કરવા વ્યક્તિત્વ વિકાસની શિબિરો પણ યોજે છે.

જુલાઈ 2010 પ્રમાણેની સ્થિતિ: 25,500 વિદ્યાર્થીઓને કારકિર્દી માર્ગદર્શન કાર્યક્રમ હેઠળ પર્સનલ રીસ્પોન્સ સિસ્ટમ વાપરીને આવરી લેવાયા.

1000 વિદ્યાર્થીઓ એ વ્યક્તિત્વ વિકાસ શિબિરોમાં ભાગ લીધો.

150 વિદ્યાર્થીઓ શૈક્ષણિક અને ઔદ્યોગિક પ્રવાસે ગયા.

વિકાસ:

આજે મોટાભાગના સ્નાતકોને તેમના માટે જરૂરી સોફ્ટ સ્કિલ, અંગ્રેજી અને IT ના જ્ઞાનની ખામીને લીધે સીધી નોકરી મળતી નથી. પ્રોજેક્ટ વિકાસનું લક્ષ્ય ગામડાના સ્નાતકોને જરૂરી કૌશલ્યો અને ગુણવત્તાસભર જ્ઞાનથી સજ્જ કરવાનું અને યોગ્ય કારકિર્દી માર્ગદર્શન પૂરું પાડવાનું છે કે જે હાલમાં ફક્ત તેઓના શહેરી પ્રતિરૂપોમાં જ પ્રાપ્ય છે, જે તેમને વ્યવસાયલક્ષી અભ્યાસક્રમો કરવા અને /અથવા તેઓની રોજગાર યોગ્યતાની તકો વધારવામાં મદદ કરશે.

જુલાઈ 2010 પ્રમાણેની સ્થિતિ: 581 ગ્રામ્ય સ્નાતકોને વિકાસ પ્રોજેક્ટ હેઠળ તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે. છેલ્લા વર્ષના 61 વિદ્યાર્થીઓ હાલમાં વ્યવસાયલક્ષી અભ્યાસક્રમો જેવા કે MBA, MSW અને B Ed નું લક્ષ્ય ધરાવે છે.

સામાજિક યોજનાઓ:

ઉપરના પ્રોજેક્ટ સિવાય મા ફાઉન્ડેશન બીજી વિવિધ સામાજિક યોજનાઓમાં સમાજના કલ્યાણ માટે સંકળાયેલ છે.

- મા ફાઉન્ડેશન દ્વારા વલસાડ જિલ્લાની બધી સરકારી શાળાઓમાં પહેલા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને સ્કૂલબેગ, પાટી, પેન, પેન્સિલ, રબર વગેરે વહેંચવામાં આવ્યું હતું. ગયા વર્ષે પહેલા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને આ પ્રકારની 26000 કીટ વહેંચવામાં આવી હતી.
- ટ્રાફિકને નિયંત્રણ રાખવા માટે મા ફાઉન્ડેશને વાપીમાં ટ્રાફિક સિગ્નલો મૂકાવ્યાં.
- શિક્ષણ અને તેના મહત્વ વિશે જાગૃતતા લાવવા મા ફાઉન્ડેશને વાપીમાં ઘણા સર્કલ બનાવ્યા.
- અમારા સ્વચ્છતા અભિયાન પ્રોજેક્ટમાં જુદી-જુદી અંતરિયાળ જગ્યાઓ પર કચરા પેટીઓ ગોઠવવાનો તેમજ શહેરને સ્વચ્છ રાખવા માટે મજૂરોને નક્કી કરવાનો સમાવેશ થાય છે.